

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulvm LIX. Vt debitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Respondet Papa, Quandoquidem lis super eadem causa coram Iudice à quo, legitime contestata fuit, idè Iudices delegatos si de meritis causæ ipsi constet, eam sententialiter definire posse, etiam absente eo, qui conuenitur, quippe cum se contumaciter absentet.

S V M M A R I V M.

1. Effectus litis contestatæ etiam ad causam appellationis extenditur.
2. Lite in prima instantia contestata, si altera pars contumaciter in causa appellationis absens sit, Iudex appellationis procedere potest ad sententiam definitiuam.
3. In casu, quo nullus ab homine terminus est præfixus, vel ab appellante acceptatus, pars citari debet.
4. Cui parti in causa appellationis, onus probandi incumbat.

1 Not. I. Effectus litis contestatæ non extinguuntur per sententiam definitiuam; quominus etiam ad causam appellationis se extendere possit, quamobrem exceptiones dilatoriæ, quæ post litem contestatam in prima instantia opponi nõ possunt, nec in causa appellationis possunt. *l. Ita demum. 13. C. de procuratoribus.*

2 Not. II. Si lis in prima instantia contestata sit, & pars conuenta in causa appellationis contumaciter se absentet, Iudex appellationis procedere potest ad sententiam definitiuam. Nec enim obstat titulus huius libri, vt lite non contestata &c. quia vt iam dixi, litis contestatio in prima instantia facta effectum porrigere potest ad causam appellationis.

Veruntamen si vtraque pars præsens sit, litis contestationem denuo faciendam esse ait *gl. recepta in c. Rainald. 18. verb. contestata de testament. Abb. h. n. 2.*

3 Notand. III. Si nullus terminus à Iudice constitutus, vel ab appellante determinatus & ab appellato acceptatus sit, tunc reus conueniendus citari debet, vt in contumacia constitui, & contra eum absentem procedi possit, ita tamen vt Iudex pro absente suppleat, quæ juris pro ipso sunt. *l. Ampliorem. 37. C. hoc tit.*

Quærit hîc *Abb. n. 6. Alex. n. 28.* cui parti in causa appellationis onus probandi incumbat. Resp. Quod attinet ad præparatoria, Iudicij appellans probare debet se appellasse tempore legitimo, videlicet intra decendum à sententia lata, aut grauamine illato; similiter & procurator probare debet mandatum suum, & cauere de rato. Quòd verò attinet ad processum: si pars altera aliquid omissum esse dicat, v.g. citationem, causæ cognitionem, tum id ex actorum inspectione probare debet, *l. 2. C. de eadendo*, quod denique ad merita causæ principalis attinet, is, qui in prima instantia iudicii probationes facere debuit, idem quoque in secunda, seu appellationis instantia debet, seu de nouo, seu ex prioribus actis probationes producere, videri potest *Bart. in l. Hi qui. 7. C. de appellat.*

CAPITVLVM LIX.

Vt debitus.

P A R A P H R A S I S.

Innocentius III. in Concilio Lateranensi c. 35. definiit, vt Iudicibus honor debitus deferatur, & litigantibus laboribus & expensis minuendis consulatur. Si quis coram idoneo Iudice aduersarium conuenit, quod appellatio ante definitiuam sententiam fieri non possit, nisi rationabili allata causa: sed processus Iudicis permitti debeat, non obstante, si quis dicat se ad Superiorem destinasse nuntium, aut impetrisse litteras præterquam si delegato traditæ sint, sin autem causa appellationis probabilis coram Iudice exposita sit, talis videlicet, quæ si probata fuerit, legitima reputari debet, tunc Superior ad quem, de appellatione cognoscet. Qui si appellantem rationabiliter & non appellasse cognõrit, ipsum ad Iudicem à quo remittere, & in expensis condemnabit, alioquin ipsemet in causa procedet, saluis tamen constitutionibus, quæ sunt de causis maioribus ad Apostolicam sedem deferendis.

S V M.

SUMMARIUM.

1. Expediit contrahi licentiam appellandi.
2. Appellatio ab interlocutoria non valet, nisi expressa causa probabili.
3. In rescriptis ad lites ratio habetur temporis presentationis eorum.
4. Litera secunda prevalere prioribus non presentatis, etsi illa harum nullam mentionem faciant.
5. Appellatione ab interlocutoria instituta, Iudex ad quem principalem causam definire potest.
6. In causis maioribus semper appellari potest ad Papam, nulla etiam expressa causa.

Not. I. Expediit ut appellandi licentia non nihil contrahatur, partim ut Iudicibus honor debitus tribuatur, partim ut labores & expensae litigantium minuantur.

Not. II. Appellatio ante sententiam definitivam seu ab interlocutoria non valet, nisi expressa causa probabili, quae, si probeatur, legitima reputabitur, consentit *Clement. 5. h. t.*

Not. III. In rescriptis ad lites attendendum est tempus praesentationis eorum, ita ut ordinarius Iudex non impediatur, aut praeveniatur per literas delegationis ab una parte impetratas, nisi praesentatae sint, quando quidem favorabilior est jurisdictio ordinaria quam extraordinaria & delegata, secundum *gl. receptum. in c. 1. verb. processus. de rescript. in 6.* Praeterea literae secundae, etsi nullam mentionem faciant priorum literarum, prevalere debent prioribus non praesentatis, & ita secundum quosdam limitari debet *cap. 3. De rescriptis*, ubi habetur: quod literae secundae subreptitiae sint, si prius datarum mentionem non faciant; nam, ut ibi dixi, literae posteriores non sunt irritae ipso jure, sed ope exceptionis; talis autem excipiendi licentia non conceditur, si impetrans literas delegato non praesentaret, dummodo potuerit praesentare; sin autem legitime impeditus fuit, imputari ipsi non debet. *Reg. 4. in 6. & tradit Franc. hic circa gl. 4.*

Not. IV. Si appellatio ab interlocutoria ad Iudicem ad quem justificata sit, i. e. facta censeatur ex causa legitima & probabili, tunc

etiam principalis causa ad ipsum devoluta censetur, ita ut eam perinde ac prior Iudex, in cuius locum veluti succedit, cognoscere & definire possit. Sin autem appellatio ad Iudicem ad quem, non justificetur, tunc appellantem in expensis condemnare debet, & causam remittere ad Iudicem a quo, praeterquam si is appellationi detulerit, ideoque jurisdictionem veluti abdicavit. *c. Appell. 5. h. t. 6.*

Not. V. In causis maioribus, seu quae Sedis Apostolicae specialiter reservatae sunt, semper appellari potest ad Papam, nulla etiam expressa ratione, siquidem haec ratio sufficit, quod sit causa una ex maioribus, circa quas inferiores se non immiscere debent Iudices, vide quae dixi in *c. 4. de offic. leg. & quae dicuntur in c. 3. de baptism.*

CAPITULUM LX.

Cum cessante.

PARAPHRASIS.

Iudex seu Ordinarius, seu Delegatus aliquid comminando aut interloquendo, partem litigantem gravavit. Quamobrem ea appellavit, sed Iudex a quo saniore usus consilio a gravamine desistit. hoc casu ait Innocentius. quod in causa procedere possit perinde ac si gravamen non intercesserit, propterea quod celsate causa cesset effectus, dummodo Iudex non ex alia causa legitima suspectus sit.

SUMMARIUM.

1. Cessante causa finali adequata cessat effectus: si dua sint causa eiusdem dispositionis. & una cesset altera manente, consistit dispositio.
2. Etiam a comminatione gravaminis inferendi per jurisdictionem, appellari potest.
3. Enumerantur Casus, in quibus etiam post sententiam latam definitivam Iudex cognoscere, aut reuocare possit.

Not. I. Cessante causa finali ac principali, cessat etiam effectus eius. Exemplum est, hic appellatio interponitur a gravamine, ut aboleatur, si itaque Iudex a quo appellat-